

Persmap – 26.09.2013

Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling: Een stadsproject voor Brussel

Het GPDO beoogt voor het Gewest een stadsproject uit te tekenen (het huidige GewOP dateert uit 2002), zodat we het hoofd kunnen bieden aan de nieuwe uitdagingen waar we op gewestelijk niveau mee te maken krijgen, namelijk:

- De bevolkingsgroei;
- Tewerkstelling, opleiding en onderwijs;
- Het leefmilieu;
- De strijd tegen de dualisering van de stad en armoede;
- Mobiliteit;
- De internationalisering.

Met dit stadsproject streven we ernaar de uitdagingen die zich aan ons Gewest aandienen, om te zetten in kansen om actie te ondernemen. Daartoe moeten we prioritaire doelstellingen vastleggen en bepalen waar we deze op het grondgebied kunnen verwezenlijken.

Het GPDO schuift 4 prioritaire doelstellingen en 5 territoriale beleidshefbomen naar voor.

De prioritaire doelstellingen zijn erop gericht Brussel de nodige aantrekkingskracht te bezorgen, de leefomgeving en de leefomstandigheden van onze inwoners te verbeteren, maar ook een economische heropleving te bewerkstelligen door in te zetten op de internationale roeping van Brussel, en door nieuwe sectoren uit te bouwen die kaderen in de stadseconomie of de aanpassing aan de nieuwe milieueisen.

De vier prioritaire basisdoelstellingen van het Stadsproject omvatten:

- een ambitieuze productie van aangepaste woningen
- de ontwikkeling van uitrustingen en van een aangename en attractieve leefomgeving
- de uitbouw van sectoren en diensten met een groot werkgelegenheidspotentieel, goede economische vooruitzichten en opleidingsperspectieven
- de verbetering van de mobiliteit als factor van duurzame ontwikkeling.

Deze doelstellingen moeten binnen een duurzaam kader complementair met elkaar worden uitgewerkt om te komen tot een sociaal rechtvaardig, economisch efficiënt en vanuit milieustandpunt houdbaar stadsproject.

Daarnaast zijn in het stadsproject vijf beleidshefbomen vastgelegd voor de territoriaal gerichte uitvoering van de prioritaire doelstellingen.

Hierbij gaat het erom:

- vorm te geven aan een organisatie met meerdere polen en een mozaïekstructuur, en meer bepaald ontwikkelingspolen aan te duiden en een actiestrategie voor te stellen met het oog op de totstandbrenging van de buurtstad;
- vorm te geven aan het landschap en een natuurnetwerk, door de strategische netwerken (groen, blauw, sociaal-recreatief) te ontwikkelen en te versterken;
- vorm te geven aan een structuur voor de economische ontwikkeling, door het identificeren van economische ontwikkelingsassen en gebieden die de lokale tewerkstelling stimuleren, zoals de OGSO (ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving) en de ZEUS (zones van economische uitbouw in de stad);
- vorm te geven aan een structuur voor de verplaatsingen door een performant vervoersnet aan te bieden tegen 2020 en 2040;
- vorm te geven aan de grootstedelijke dimensie van de territoriale ontwikkeling door te bepalen over welke uitdagingen overleg dient plaats te vinden

Het stadsproject wordt tot slot aangevuld door actiestrategieën voor de sectorale beleidsdomeinen, die onderverdeeld zijn in 13 thema's:

- huisvesting: « Kwalitatief hoogstaande woningen voor iedereen »;
- tewerkstelling: « Meer werk voor de Brusselaars »;
- economie: « De economische roeping van Brussel ontplooiën »;
- leefmilieu: « Voor een milieugerichte ontwikkeling van het Brussels Gewest »;
- mobiliteit: « Een duurzame mobiliteit ten dienste van de Brusselaars »;
- stadsvernieuwing: « Een stadsvernieuwingsbeleid dat gericht is op de totstandbrenging van duurzame wijken met aandacht voor de socio-economische aspecten en het leefmilieu »;
- veiligheid: « Een veilige stad voor een beter samenleven »;
- sociaal beleid: « Een sociaal actief Gewest »;
- onderwijs: « Bevestiging van de rol van de school als grondslag van de stadsontwikkeling »;
- erfgoed: « Het erfgoed als uitstraling van een stedelijke identiteit »;
- cultuur: « De culturen tot uiting brengen »;
- goed bestuur: « Goed bestuur en stadsburgerschap ».

Huisvesting

Een eerste doelstelling heeft betrekking op een ambitieuze woningproductie, zodat we de sterk groeiende bevolking in ons Gewest kunnen huisvesten.

De demografische vooruitzichten van de voorbije jaren tonen welke proporties dit fenomeen aanneemt, ook al lopen de verwachtingen over het aantal extra inwoners dat we tussen nu en 2030 zullen moeten opvangen, sterk uiteen.

De recentste demografische vooruitzichten (mei 2013) ramen de groei op 14.000 inwoners per jaar tot 2020. Deze bevolkingstoename doet de nood ontstaan aan de productie van minstens 6.000 publieke en private woningen per jaar.

Het GPDO beoogt op alle mogelijke manieren in te spelen op deze nood aan woningproductie (reconversie van kantoren, verdichting ook door middel van hogere gebouwen, verstedelijking van braakliggende terreinen, enz.), met daarbij een aanzienlijk aandeel sociale woningen.

Het Gewest streeft ernaar om zowel het publieke als het private woningbestand tegen 2020 uit te breiden met 42.000 woningen **(dus met 6.000 woningen per jaar), waarvan iets meer dan 20% gebouwd en geproduceerd moet worden door de overheid.** Van deze zowat 9.500 woningen moet 60 % toegankelijk zijn voor de sociale inkomens en 40 % voor de middelgrote inkomens.

De leefomgeving

De tweede doelstelling betreft de ontwikkeling van een aangename en attractieve leefomgeving. Dit vergt de ontwikkeling van wijken die beantwoorden aan de kwantitatieve en kwalitatieve verwachtingen van de bewoners voor wat betreft uitrustingen, diensten, winkels, kwalitatieve groene en openbare ruimten en inkleding van de leefomgeving.

De grootste uitdaging voor de leefomgeving van de Brusselaars bestaat erin de aangekondigde bevolkingsexplosie te « verteren ». Deze zal immers een grotere behoefte aan woningen, maar ook aan uitrustingen en diensten met zich meebrengen.

Het GPDO heeft als ambitie een ruimtelijke spreiding tot stand te brengen die aan iedere inwoner – waar die ook leeft – een vlotte toegang waarborgt tot de diensten en uitrustingen die de voornaamste troef zijn van het leven in de stad.

De prioriteiten hebben betrekking op :

- de behoeften aan kinderopvang,
- de behoeften aan scholen,
- de behoeften aan sport- en recreatieuitrustingen,
- de behoeften aan culturele uitrustingen,
- de behoeften aan buurtwinkels.

Voor wat kinderopvang betreft, krijgen de wijken met de scherpste noden en de moeilijkste sociaal-economische context voorrang. Het gaat om de gemeenten Anderlecht, Vorst, Sint-Gillis, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek en Sint-Joost.

We mogen daarbij niet uit het oog verliezen dat het Brussels Gewest de voorbije vijf

jaar zijn partners bij de Gemeenschappen ondersteuning heeft geboden om 2.400 nieuwe opvangplaatsen mogelijk te maken. Binnen het programma dat het Gewest heeft ingesteld, komen er jaarlijks 375 nieuwe plaatsen bij (571 met de andere maatregelen samen).

Dank zij deze zware inspanning bereiken we tegen 2014 de minimale dekkingsgraad van 33% die Europa vooropstelt. Er wordt verder geïnvesteerd om deze dekkingsgraad in de context van de bevolkingsgroei in stand te houden en zelfs te verhogen.

Voor wat de scholen betreft : Om te voldoen aan de toename van de verwachte vraag tegen 2020, en rekening houdend met het aantal reeds geprogrammeerde plaatsen (01/01/2013 waren dat voor de basissector 14.616 plaatsen) moeten er nog 27.000 plaatsen bijkomen. Dit houdt in dat de overheden hun sterke mobilisatie voortzetten om zo snel mogelijk de productie van scholen te programmeren.

Daartoe zijn al meer dan 120 sites geïdentificeerd. In alle gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er behoefte aan bijkomende plaatsen tegen 2020, maar vooral in het noorden en westen van het Gewest zijn de noden het grootst.

Werkgelegenheid en opleiding

De derde doelstelling streeft naar uitbouw van sectoren en diensten met een groot potentieel aan jobs, economische ontwikkeling en opleiding.

De ambitie van het GPDO bestaat erin de plaats van de economische sectoren met een groot potentieel aan jobs te bestendigen maar tegelijk ook de plaats herzien die zij innemen in het perspectief van een verbeterde stedelijke mix, te investeren in sectoren die sterk zullen bijdragen aan de gewestelijke economie en de internationaal gerichte economische activiteit uit te bouwen.

Daarom stelt het GPDO zich tot doel het opleidingsaanbod, de scholing en de valorisatie van de vaardigheden van de Brusselaars zowel kwantitatief als kwalitatief te versterken om zo een grotere doorstroming naar de arbeidsmarkt te waarborgen.

Daarom heeft het Gewest beslist om vanuit een sectorgerichte benadering bij te dragen aan een geleidelijke reorganisatie van de kwalificerende beroepsopleiding door **competentiepolen** in het leven te roepen die zich volledig toeleggen op scholing, voorlichting en de oriëntering naar werk. Een eerste competentiepool in de sector van de industrieberoepen is al een feit. Een tweede pool voor de ICT-beroepen staat in de steigers.

Het toerisme, internationale congressen en grote evenementen dragen eveneens bij tot de reputatie van Brussel. Het zijn werkgebieden met een grote **economische weerslag**, die **veel jobs** creëren voor Brusselaars.

Het GPDO streeft er daarom naar de internationale ontwikkeling van het Gewest voort te zetten en de toeristische activiteit aan te zwengelen met de aanleg van grote uitrustingen. Een aantal hiervan zijn reeds een feit of zijn in uitvoering (evenementenzaal van internationaal niveau, Paleis 12 / Congressvoorzieningen/ Winkelinfrastructuur) maar de inspanningen moeten worden voortgezet..., en dan meer bepaald naar aanleiding van de regionalisering van het toerisme.

Brussel beschikt verder nog over een andere niet te verwaarlozen troef voor haar internationale ontwikkeling : haar universiteiten en hoger onderwijs. Naast hun onderwijsfunctie genereren deze instellingen een belangrijke economische activiteit gekenmerkt door een geglobaliseerde uitstraling en organisatie: dit is de kenniseconomie die het GPDO tot ontwikkeling wil brengen.

Mobiliteit

De vierde doelstelling beoogt de mobiliteit als factor van stedelijke ontwikkeling te verbeteren.

Het is de ambitie van het GPDO om een verbetering van het openbaar vervoer voor te stellen met als doel dat alle knooppunten van het openbare vervoer op termijn goed tot uitstekend scoren op de schaal van bereikbaarheid.

Het is daarvoor onontbeerlijk te beschikken over een geïntegreerde visie op mobiliteit waarin elke transportmiddel naargelang van zijn relevantie ingepast wordt.

De prioritaire doelstelling bestaat erin het openbare vervoersaanbod uit te breiden binnen een structurerend NMBS-netwerk dat de ingebruikname zal omvatten van 42 stations of haltes van het GEN *en* de MIVB. De MIVB zal daarnaast ook haar metronet verder ontwikkelen door een uitbreiding in noordelijke richting (van het Noordstation tot Bordet of zelfs Haren) en de bestaande lijnen automatiseren (in de eerste plaats de lijnen 1 en 5).

De ontwikkelingspolen

Om deze prioritaire doelstellingen te halen, werd het Stadsproject ontworpen met het oog op de ontwikkeling van een multipolaire stad die steunt op de noodzakelijke banden die er bestaan tussen ruimtelijke ordening en mobiliteit. De nieuwe vervoersinfrastructuren en de intensivering van hun uitbating bieden immers de mogelijkheid een verdichting op het vlak van tewerkstelling en huisvesting in overweging te nemen.

De **multipolaire ontwikkeling steunt op:**

- Een concentratie van het overheidsingrijpen in de volgende **7 prioritaire ontwikkelingspolen**: Reyers - Thurn & Taxis – Heizel - Schaarbeek Vorming – Josaphat - het Kanaal - de Hippodroom van Bosvoorde.
- Het identificeren van specifieke ontwikkelingspolen (universitaire campussen en sites zoals de oude gevangenissen en het oude NAVO-hoofdkwartier die voor reconversie in aanmerking komen) en polen uit de tweede kroon die voor verstedelijking in aanmerking komen (Moensberg en Kalevoet in Ukkel, Westland in Anderlecht, de Oostendse Poort in Sint-Agatha-Berchem, de Roodebeek-site in Sint-Lambrechts-Woluwe).
- Tot slot stelt het GPDO voor de polen van de grootstedelijke centraliteit te versterken (de Europese Wijk, de Zuidwijk, de Noordwijk, de Bovenstad, de Centrumlanen en het Administratief Centrum).

Voor elk van deze polen werd het potentieel aan banen en woningen in kaart gebracht. De 7 prioritaire polen op zich kunnen **meer dan 40.000 bewoners extra** huisvesten en **om en bij de 20.000 banen** scheppen.

Alles samen zal de multipolaire ontwikkeling meer dan 53.000 banen in het leven roepen en plaats bieden aan meer dan 67.000 bewoners.

De overige strategieën op het gebied van territoriale interventie

Zonder in detail te willen treden over de overige hefboomen voor territoriale actie, stelt het GPDO voor om:

- de inspanningen voort te zetten die op het vlak van stadsvernieuwing geleverd worden en een nieuwe **Zone voor stadsvernieuwing (ZSV)**, voorheen RVOHR genoemd, te definiëren.
- een strategie ten uitvoer te leggen die gericht is op een **buurtgerichte stad**, die gestructureerd is rond lokale identiteitskernen en een dicht openbaar vervoersnet en die een functionele mix en een levenskwaliteit (voorzieningen, huisvesting, openbare en groene ruimten) op maat van de wijken biedt.
- een **economische basisstructuur** op te zetten met krachtlijnen voor economische ontwikkeling en de ontwikkeling van gemengde gebieden die tewerkstelling stimuleren die verenigbaar is met de stedelijke activiteiten en tegemoetkomt aan de behoeften van de bewoners (OGSO en ZEUS) ;
- een **basisstructuur voor de verplaatsingen** op te zetten die steunt op een netwerk van doeltreffende multimodale vervoersknooppunten met het oog op de ontsluiting van de ontwikkelingspolen en hun verdichting.

Bestuur

Het hebben van een visie is een noodzakelijke, maar niet voldoende voorwaarde voor stedelijke ontwikkeling. Het is makkelijker om overeenstemming te bereiken over wat nodig is om Brussel te ontwikkelen dan om te bepalen welke initiatieven op korte en middellange termijn ten uitvoer zullen worden gebracht en welke andere bijgevolg naar een verdere toekomst verschoven zullen worden. Makkelijker ook dan het optreden van alle publieke actoren te coördineren, zodat zij ondanks het ingewikkelde institutioneel kader dat de Brusselse context kenmerkt, in perfecte synergie kunnen samenwerken.

Daarom heeft het GPDO de prioritaire acties bepaald en de voorwaarden uitgestippeld voor een doeltreffend bestuur en daarbij de grondslagen vastgelegd voor een gedurfde hervorming van haar beleid.

De hervorming heeft meer bepaald een impact op de administraties en openbare instellingen die zich inlaten met ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling. Het ordewoord luidt daarbij als volgt: gedeeld gebruik maken van de middelen, samenwerken en coördineren en verspillingen vermijden.

Het grote aantal actoren (in totaal een twintigtal verspreid over diverse administraties), het gebrek aan coördinatie tussen de actoren op het vlak van informatie-uitwisseling, administratie en besluitvorming en het ontbreken van een structuur die het

mogelijk maakt een transversale visie operationeel en doeltreffend ten uitvoer te leggen, maken een gedurfde hervorming inderdaad onontbeerlijk.

Het territoriaal platform

Het GPDO stelt voor **een territoriaal platform** te creëren dat **een strategisch en een operationeel luik omvat**.

Het strategische luik met als titel "Platform voor analyse, planning en grondadministratie" moet:

- Beschikken over kennis en een prospectieve analyse inzake de Brusselse context via een « Brussels Planbureau » dat drie opdrachten zal vervullen: een macro-economische benadering - een territoriale benadering en de coördinatie van de productie van de gegevens (vandaag bestaan er niet minder dan 13 sectorale observatoria!)
- De actoren inzake planning samenbrengen en doeltreffend coördineren via het « Planningsbureau » dat de volgende 2 opdrachten zal vervullen: de reglementaire planning (het GBP, de BBP's, ...) en de strategische planning (de richtschemata's, de gemeentelijke ontwikkelingsplannen, ...)
- Het beheer waarnemen van het passieve grondpatrimonium van het Gewest, dat is het patrimonium dat direct gekoppeld is aan de openbare dienstopdrachten die geen inkomsten genereren, en de administratieve opdrachten in verband met de evaluatie van de goederen en de uitoefening van het voorkooprecht uitvoeren. Dit zal gebeuren via de « Grondadministratie »

Er moeten synergieën tot stand worden gebracht:

- tussen het Brussels Planbureau, het Planningsbureau en de Grondadministratie. Synergieën die de dag van vandaag nauwelijks bestaan
- in de schoot van het Brussels Planbureau, de noodzaak een macro-economische benadering te ontwikkelen waarop de territoriale aanpak zal kunnen steunen en die kan leiden tot een echte coördinatie van de verzamelde gegevens
- in de schoot van het Planningsbureau tot slot, de reglementaire uitvoering van de strategische opties versterken

Het **operationele luik** dat de naam « Operationeel territoriaal platform » krijgt, moet:

- Beschikken over een grondhefboom die het mogelijk maakt de prioritaire ontwikkelingsdoelstellingen te verwezenlijken via een « Grondoperator » met als twee belangrijkste opdrachten:
 - o op de privé-markt de terreinen kopen en verkopen die nodig zijn om het gewestelijk beleid ten uitvoer te leggen
 - o aan de openbare operatoren de terreinen verkopen waarvan de ontwikkeling toevertrouwd wordt aan de sectorale operatoren
- Beschikken over een « assemblagetool » dat instaat voor de operationele uitvoering van de strategische planning die prioritair ingrijpt in de strategische gebieden, de grote braakliggende terreinen en de wijken die herverstedelijkt worden. Dit is de « Ontwikkelingsoperator ».

Het Gewestelijk Ontwikkelingsplan voor Duurzame Ontwikkeling koestert de ambitie om de uitdagingen waar het Gewest voor staat om te vormen tot kansen die uitnodigen tot actie en die van Brussel een Gewest maken met een toekomst, die zich in het licht van de uitdagingen, beloftevol aandient.